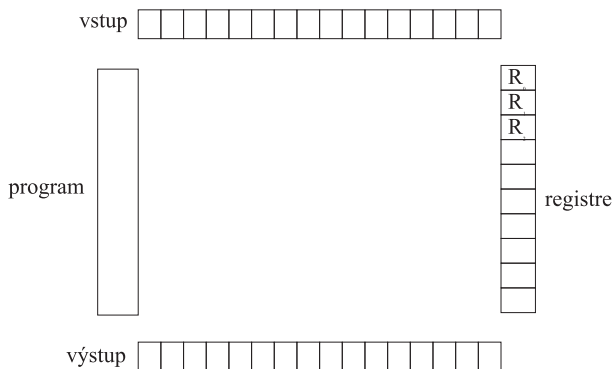

1 Paralelné RAM - PRAM

1.1 Základné definície

Označenie RAM je z "Random Access Machine". Vyzerá nasledovne:

Program je postupnosť inštrukcií, ktoré vyzerajú nasledovne:

COPY R_j	$\langle R_j \rangle \rightarrow \langle R_0 \rangle$
STORE R_j	$\langle R_0 \rangle \rightarrow \langle R_j \rangle$
IFZERO i	if $\langle R_0 \rangle = 0$ then jump na i -ty riadok
GOTO i	jump na i -ty riadok
ADD R_j	$\langle R_j \rangle + \langle R_0 \rangle \rightarrow \langle R_0 \rangle$
SUB R_j	$\langle R_0 \rangle - \langle R_j \rangle \rightarrow \langle R_0 \rangle$
CONST c	$c \rightarrow \langle R_0 \rangle$
HALT ACCEPT	
HALT REJECT	
READ	
WRITE	
MULT c	$c \cdot \langle R_0 \rangle \rightarrow \langle R_0 \rangle$
DIV c	$\langle R_0 \rangle / c \rightarrow \langle R_0 \rangle$

Môžeme používať aj nepriamu adresáciu.

Definícia 1.1.1 Program pre PRAM je konečná postupnosť takýchto inštrukcií.

Poznámka 1.1.2 Vlastnosti:

1. V polynomiálnom čase nevyrobí čísla superpolynomiálnej dĺžky.

2. Miery zložitosti:

- (a) jednotková $\left\langle \begin{array}{ll} TIME & - \text{počet vykonávaných inštrukcií} \\ SPACE & - \text{počet používaných registrov} \end{array} \right\rangle$
- (b) logaritmická - zohľadňuje veľkosť čísla, s ktorým RAM pracuje

Veta 1.1.3 *RAM a DTS sú v polynomiálnom vzťahu vzhľadom na zložitosti.*

PRAM má neohraničený počet procesorov synchronne pracujúcich ozn. $P_0, P_1, P_2, \dots$. Každý z nich je RAM s vlastnými registrami $R_{i0}, R_{i1}, R_{i2}, \dots$. Ďalej má nekonečnú sadu globálnych registrov $C_0, C_1, C_2, \dots$. Každý procesor má tiež svoje identifikačné číslo id a má priamy prístup ku svojim aj globálnym registrom. Vstup a výstup pre PRAM predpokladáme v globálnych registroch.¹ Tiež má inštrukciu IDENT, ktorá vloží id číslo procesora do jeho $\langle R_0 \rangle$. Otázkou je, že ktoré procesory sú aktívne. Z P_0 urobíme generála. P_0 má špeciálny register C_{-1} , ktorý je dostupný aj ostatným a do ktorého na základe vstupu vloží index (index aktívneho procesora). Aktívne sú všetky procesory s $id \leq \langle C_{-1} \rangle$. Tiež môžeme vyvolať inštrukciu FORK.

Súčasný prístup ku globálnym registrom:

1. **EREW-PRAM** (Exclusive Read Exclusive Write) - k registru môže pristupovať najviac jeden proces
2. **CREW-PRAM** (Concurrent Read Exclusive Write) - viacerí môžu naraz čítať, ale iba jeden môže zapisovať.
3. **CRCW-PRAM** (Concurrent Read Concurrent Write)
  - (a) *Priority* - stanovíme prioritu, pri zapisovaní uspeje procesor s najmenším id .
  - (b) *Common* - všetky zapisujúce procesory zapisujú rovnakú hodnotu.
  - (c) *Arbitrary* - viacero procesorov sa snaží zapísať, zapíše sa len jedno z nich. Zvolenie toho, ktorý zapíše trvá $\log P(n)$, kde $P(n)$ je počet aktívnych procesorov na vstupe dĺžky n .

1.2 Miery zložitosti

TIME $T(N)$	čas výpočtu P_0 na vstupe dĺžky n
PROCESSORS $P(n)$	počet aktívnych procesorov

Pre $T(n) \geq \log n$ žiadne číslo nemôže mať viac ako $O(T(n))$ bitov. Pre $P(n)$ procesorov je to $P(n)T(n)T(N)$ bitov, teda priestor je ohraničený a netreba ho uvažovať.

1.3 Príklady výpočtov PRAM

Príklad 1.3.1 *Výpočet MAX na CRCW-PRAM. Vstup je v globálnej pamäti uložený nasledovne: v $C_0 = n$ je počet hodnôt a v $C_1, \dots, C_n$ sú jednotlivé hodnoty. Výstup bude v C_0 , čo bude $\max\{C_1, \dots, C_n\}$. PRAM používa n^2 procesorov a procesor P_0 .*

¹ Napríklad dĺžka vstupu je v C_0 a jednotlivé bity v $C_1, C_2, C_3, \dots, C_n$

Algoritmus:

1. Inicializácia: $C_{n+1}, \dots, C_{n+n}$ na 0. Napríklad P_{1j} inicializuje C_{n+j} .
2. Procesor P_{ij} zapíše $C_{n+i} = 1$, ak $C_i < C_j$
3. Procesor P_{i1} zapíše do C_0 hodnotu C_i , ak $C_{n+i} = 0$

Poznámka 1.3.2 Po kroku 2 je $C_{n+i} = 0 \iff x_i$ je maximálne. Všetky procesory zapisujú rovnakú hodnotu a používame konštantný čas. Algoritmus by fungoval aj na modeloch Priority a Arbitrary.

Príklad 1.3.3 Výpočet MAX na EREW-PRAM. Výška rozhodovacieho stromu bude $\log n$.

Príklad 1.3.4 Sčítanie n čísel. Analogicky $T(n) = \log n$.

Veta 1.3.5 Nech $\{C_n\}_{n=1}^\infty$ je UBC uniformná trieda boolovských obvodov počítajúca funkciu $f_n : \{0, 1\}^n \rightarrow \{0, 1\}^{m(n)}$. $DEPTH(C(n)) = (\log n)^{O(1)}$ a $SIZE(C_n) = n^{O(n)}$. Potom existuje CREW-PRAM taký, ktorý počíta f v čase $(\log n)^{O(1)}$ na $n^{O(1)}$ procesoroch.

Veta 1.3.6 Nech M je CREW-PRAM, ktorý počíta v polylog čase na $P(n) = n^{O(1)}$. Potom existuje konštanta k a BC uniformná postupnosť obvodov $\{C_i\}_{i=1}^\infty$ taká, že C_n počíta na vstupe $x_1, \dots, x_n$ výstupy $y_{11}, y_{21}, \dots, y_{ij}$, kde y_{ij} je hodnota j -teho bitu registra C_i v čase $T(n)$ pre $1 \leq i \leq T(n)T(n)$ a je $1 \leq j \leq kT(n)$. Navyše $DEPTH(C_n) = (\log n)^{O(1)}$ a $SIZE(C_n) = n^{O(1)}$

Záver 1.3.7 PRAM-y sú v druhej počítačovej triede.

Záver 1.3.8 NC je PRAM TIMEPROC($(\log n)^{O(1)} n^{O(1)}$).

Príklad 1.3.9 Triedenie je v NC. Vieme, že $NP \subset P$.

1.4 Redukovateľnosť

Definícia 1.4.1 Many-One redukovateľnosť. $L_1 \leq_m L_2$ ak $\exists$ funkcia, taká, že $x \in L_1 \iff f(x) \in L_2$. Pre použiteľnosť v otázkach rozhodnuteľnosti $f \in REC$ .... [TODO]

Definícia 1.4.2 L_1 a L_2 sú ekvivalentné, ak $L_1 \leq L_2$ a $L_2 \leq L_1$.

Lema 1.4.3 $L' \in P$ a $L \leq_m^P L'$, potom $L \in P$. $L' \in NC$ a $L \leq_m^{NC} L'$, potom $L \in NC$.

Poznámka 1.4.4 $\leq_{m1}, \leq_m^P, \leq_m^{NC}, \leq_m^{NC*}$ sú tranzitívne.

Definícia 1.4.5 Turingova redukovateľnosť. $L_1 \leq_R L_2$, ak existuje DTS s orákulom L_2 akceptujúci L_1 .

2 Úplnosť

Definícia 2.0.6 Jazyk L je P -ťažký (P -hard), pri turingovej NC^2 redukovanosti, ak pre každý $L' \in P$ platí, že $L' \leq_T^{NC} L$.

Definícia 2.0.7 Jazyk L je P -úplný (P -complete), ak pri turingovej NC redukovanosti, ak L je P -ťažký a $L \in P$.

Poznámka 2.0.8 Otvorený problém je $NC \stackrel{?}{=} P$. Vieme však, že $NC \subseteq P$.

Lema 2.0.9 Ak nejaký P -úplný (pri NC redukcii) problém (jazyk) patrí do NC , potom $NC = P$.

Poznámka 2.0.10 Všeobecne panuje domnienka, že $NC \neq P$.

2.1 Základné problémy

Problém 2.1.1 Generický problém simulácie TS.

Vstup: Slovo w , kód $DTS < M >$, číslo t (unárne kódované). (Máme teda reťazec $w\# < M > \#t$).

Otázka: Akceptuje M slovo w v priebehu t krokov?

Veta 2.1.2 Generický problém simulácie TS je P -úplný pri $\leq_m^{NC^1}$ redukcii.

Dôkaz:

1. $\in P$. Štandardná simulácia z konštrukcie univerzálneho TS prebieha v polynomiálnom čase vzhľadom na maximálnu dĺžku pásky $\leq D(t)$
2. je potrebné ukázať, že ľubovoľný $L' \in P$ vieme redukovať na generický problém simulácie. Nech M je DTS pracujúci v čase $p(n)$ pre polynóm n . Keď máme pre vstup w dané M , treba vyrobiť vstup pre generický problém simulácie. Vstup vyzerá $w\# < M > \#^{p(|w|)}$. Stačí však $w\# < M > \#^{f(|w|)}$, pre ľahko počítateľnú funkciu f , $p(n) \leq f(n)$. Napríklad $f(n) = 2^{k \log(|w|+2)}$. Transformácia sa dá urobiť z w na $w\# < M > \#^{f(|w|)}$. Vyrobit ju takto: najprv w skopíruje bez zmeny, potom zapíše $< M >$ čo je konštanta natvrdo, a potom vyrobí $f(|w|)$. *Vyhodnotenie Boo*

□

Problém 2.1.3 Vyhodnotenie Booleovského obvodu (Circuit Value Problem - CVP)

Vstup: kód obvodu C_n , vstupy $x_1, \dots, x_n$ a vyznačený výstupný vrchol y .

Otázka: Je výstup y pri vstupoch $x_1, \dots, x_n$ TRUE?

Veta 2.1.4 CVP je P -úplný pri $\leq_m^{NC^1}$ redukcii

²vždy treba spomenúť o ktorej redukovanosti sa bavíme

Dôkaz:

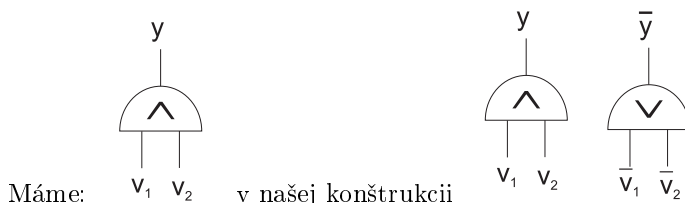
1. $CVP \in P$. viď simulácia bool. obvodu na DTS.
2. CVP je P-ťažký. Stačí ukázať, že obvod pre simuláciu DTS vieme zostrojiť v NC^1

□

Veta 2.1.5 *Problém vyhodnotenia monotónnych boolovských obvodov³ je P-úplný.*

Dôkaz:

1. $\in P$ - zrejmé
2. CVP sa dá redukovať na monotónne CVP takto
  - (a) Ak sa dohodneme, že uvažujeme boolovské obvody s negáciou len na vstupe (tj. vstup $x_1, \overline{x_1}, \dots, x_n, \overline{x_n}$), tak je to zrejmé. Pre daný obvod a vstup $x_1, \dots, x_n$ vyrobíme monotónny obvod C'_{2n} tak, že, zdvojíme vstupy.
 vstup $\left| \begin{array}{c|c|c|c|c|c|c|c} 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 1 & \\ \hline 10 & 01 & 10 & 10 & 01 & 10 & \end{array} \right|$
 monotónny vstup
  - (b) Ak trváme na všeobecnom použití negácie, tak vyrobíme pre každé hradlo tieňové hradlo počítajúce negáciu (opäť na zvojenom vstupe).

□

Problém 2.1.6 *Maximálna nezávislá množina (maximal independent set).*

Vstup: konečný graf

Výstup: množina vrcholov B taká, že žiadne dva nie sú spojené hranou a každý vrchol z $V - B$ je spojený hranou s niektorým z vrcholov v B.

Poznámka 2.1.7 *Maximum independent set je NP-úplný.*

Problém 2.1.8 *LFMIS (Lexicographically first maximal independent set)*

Vstup: Graf G a vrchol v

Otázka: Je v v LFMIS ?

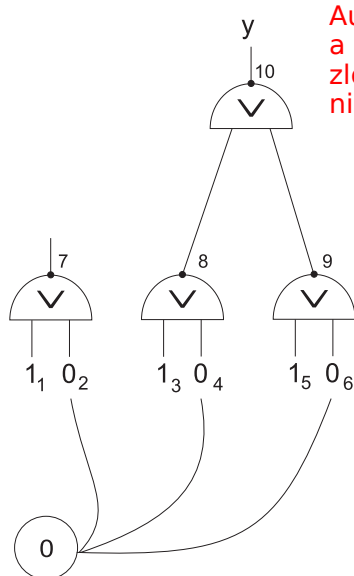
---

³obvody len s $\vee, \wedge$ a neobsahujúce negáciu

Veta 2.1.9 LFMIS je ~~P~~P-úplný pri NC^1 redukcii.

Dôkaz:

1. Problém je v P. Funguje totiž greedy algoritmus.
2. Je P-ťažký. Ukážeme tak, že naň budeme redukovat CVP. Budeme uvažovať NOR obvody. Konštrukcia bude vyzerat tak, že očísľujeme hradlá od 1 topologicky, od vstupov začínajúc. Pridáme vrchol 0 a spojíame ho so vstupnými vrcholmi so vstupnou hodnotou 0. Za vrchol v LFMIS zvolíme výstupný vrchol obvodu. Tvrdíme, že okrem 0 bude v LFMIS vrchol i práve vtedy, keď jeho hodnota je 1.

Autor asi trpel nedostatkom spánku a prebytkom Ďurišovej výpočtovej zložitosti, zjavne dokazuje P-úplnosť, nie NP.

□

Problém 2.1.10 Problém prázdnoty pre CFG (bezkontextové gramatiky)

Vstup: CFG gramatika G

Otázka: Je $L(G) = \emptyset$?

Veta 2.1.11 Problém prázdnoty pre CFG je P-úplný.

Dôkaz:

1. $\in P$ vid' FOJA 2. ročník.
2. je P-ťažký. Dokazujeme to redukciou CVP na problém prázdnoty pre CFG. Pre daný obvod zostrojíme CFG takto:
 $N = \{i | i \text{ je hradlo v booleovskom obvode}\}$

$$T = \{a\}$$

$$P = \left\{ \begin{array}{ll} i \rightarrow jk & \text{ak } i \text{ je } \wedge \text{ hradlo so vstupmi } j, k \\ i \rightarrow j|k & \text{ak } i \text{ je } \vee \text{ hradlo so vstupmi } j, k \\ i \rightarrow a & \text{ak } i \text{ je vstup s hodnotou 1} \\ \sigma \rightarrow j & j \text{ je výstupný vrchol} \end{array} \right\}$$

□

3 Dodatok

3.1 Faq

Otázka 3.1.1 Prečo asi platí $P \neq NC$?

Tam asi chcelo byť $T(n)/\sqrt{n}$, nie $\sqrt{T(n)}$.

Odpoveď 3.1.2 Jeden dôvod je, že všeobecné simulácie sú pomalé. Najlepšie známe simulácie sekvenčných modelov redukujú sekvenčný čas $T(n)$ na paralelný $T(n)/\log n$. Niekedy vieme urobiť $\sqrt{T(n)}$ v závislosti od modelu. Pritom sa používa $2^{T(n)^{O(1)}}$ procesorov. Rýchle simulácie sú známe len pre slabé modely⁴. Pre DTS platí

1. Ak čas $T(n)$ je $n^{O(1)}$ a $SPACE(n) \leq \log n$ potom $\subseteq NC$.
2. Otvorený problém že čo sa nachádza tu.
3. Ak $T(n) = n^{O(1)}$ a $SPACE(n) = n^{O(1)} \supseteq P$

Pre PRAM platí:

1. Ak $n^{O(1)}$ procesorov a $\log^{O(1)} n$ čas, tak $\subseteq NC$.
2. Ak $n^{O(1)}$ procesorov a $n^{O(1)}$ čas, tak $\supseteq NC$ ← Tu asi chceme tiež P...

Otázka 3.1.3 Kedy je paralelný algoritmus optimálny ?

Odpoveď 3.1.4 Optimálny je vtedy, ak platí $\underbrace{\text{paralelný čas} \cdot \text{počet procesorov}}_{\text{práca, ktorú vynaloží paral. algoritmus}} \geq \text{sekvenčný čas}$. Pre systém s P procesormi je najlepší možný čas rovný $\frac{\text{Sekvenčný čas}}{P}$, čo je to najlepšie, čo sa podarí. Keď je to $\frac{1}{2}$, tak je to dobré. Problém býva udržať všetky procesory v BUSY stave.

Otázka 3.1.5 Je NC dobre zvolená?

Odpoveď 3.1.6 Čo ak vezmeme polynomiálne zrýchlenie na polynomiálne veľa procesoroch...

Otázka 3.1.7 Čo tak pripustiť malú neefektívnosť, teda dovoliť aby práca bola rovná sekvenčný čas $\cdot \log n$.

⁴ napríklad konečné automaty

3.2 Niektoré ďalšie modely

- PRAM-y ktorých komunikačný čas nie je zadaný
- Iteratívne a systolické polia. Je to mriežka a stav každého nódu v každom takte závisí od susedov.
  - von Neumann 4 susedia (hore, dole, vľavo, vpravo)
  - Moore 8 susedov (aj tie na diagonále)

Odpoveď 3.1.2, dodatok:

CVP sa obvykle modeluje pomocou peblovania (viď Prívarove materiály ku ZTP – tretie PDF pre schémy); počet peblov potrebných na vyhodnotenie BO udáva minimálny počet registrov potrebných na jeho odsimulovanie. Ukazuje sa, že existujú grafy, ktoré vyžadujú $n/\log n$ peblov, čo je viac, ako si môžeme dovoliť na simuláciu v NC. Bolo by teda treba nájsť nejaký úplne iný prístup ku simulácii.

Ešte boli na prednáške aj miery pre BO:

$\text{SIZEDEPTH}(n^{O(1)}, \log^{O(1)} n) = \text{NC}$

$\text{SIZEDEPTH}(n^{O(1)}, n^{O(1)}) \supseteq \text{P}$